

۲۰۱۳/۰۱/۲۲

تیمور شاه تیموری

ملک الشعراء را باید چه کسانی و چگونه انتخاب نمایند؟

یادداشت ولی احمد نوری

این مقاله را دیشب ۲۰۱۳/۱/۲۱ دوستی از همکاران پورتال افغان جرمن آنلاين (جناب رحمن سید) مسؤول بخش خبر های پورتال بدستم گذاشت که به این ذریعه از ایشان تشکر می نمایم.

مقاله عالی، مفصل و رهگشای جناب دانشمند تیمور شاه تیموری را که با قلم توانا و روان نوشته شده و بر هر گوشه این پروسه انگشت گذاشته اند بسیار با دلچسپی و دقت خواندم و از جناب ایشان نهایت سپاسگذارم. وعده می دهم که به زودی نوشته مفصلی البته در حد توان خود تقدیم دارم و باز هم عرض میکنم که در حد توان خود بر تعدادی از گوشه ها روشنی خواهم انداخت. یکی از نکاتی که به عرض خواهم رساند درخواست و التجای همکاری مشترک این پورتال ها (افغان جرمن آنلاين و افغانستان آزاد) اقل در همین راستا که یک هدف مشترک ادبی، فرهنگی و ملی افغان ها است، امکان پذیر گردد. با عرض ارادت. وان

ملک اشعراء را باید چه کسانی و چگونه انتخاب نمایند؟

من ضمن اینکه ملک الشعرائی را مربوط زمانه های بسیار قبل و خاص دربار شاهان روزگاران قدیم و گذشته می دانم، به تاریخ ۲۰۱۳/۰۱/۷ تحریری در باره چگونگی انتخاب ملک الشعرای برون مرزی در پورتال وزین "افغانستان آزاد- آزاد افغانستان" به نشر رساندم که در آن بعد از توصیف مقام ملک الشعرائی دربار شاهان در باره انتخاب ملک الشعرای حاضر سوالاتی را مطرح نمودم. در حالیکه به تاریخ ۲۰۱۳/۰۱/۰۱ مضمونی تحت عنوان «شعر چیست» در همان پورتال از طرف من نشر شده بود که علاقه مندان محترم می توانند در ستون شعر و ادب و یا در آرشیف اینجانب مطالعه نمایند. من در باره چگونگی انتخاب ملک الشعراء سوالات آتی را طرح نموده بودم:

اول: لزوم و انگیزه انتخاب جناب هاتف صاحب به صفت ملک الشعرای برون مرزی که اکنون جانشین شان باید تعیین شود چه بوده است؟ و از کجا نشأت کرده و به کجا به نتیجه رسیده؟
دوم: پروسیجر و تخنیک این انتخاب چه نوع بوده؟ توسط چه کسانی صورت گرفته و بکدام شکل و طریق بوده؟
سوم: این انتخاب صرف برون مرزی بوده و یا در داخل مملکت نیز تا حدی بعضی از مقامات ذیربط با خبر بوده اند؟

چهارم: این ملک الشعراء که ساحه نفوذ آن تمام ممالک امریکا، اروپا و کانادا را در بر میگیرد، مرکز آن در کجا و وظائف آن چه میباشد؟ و در اخیر علاوه نموده بودم که اگر سخن انتخاب جناب اسیر صاحب باین مقام باشد، هر گاه دیگران او را ملک الشعراء یعنی پادشاه شعر و سخن پیشنهاد کنند من او را خدای شعر و سخن انتخاب می نمایم.

بعضی دوستان دیگر نیز به نثر و یا نظم موضوع را تعقیب نمودند و اسیر صاحب را به صفت ملک الشعراء نظر دادند و خود جناب معروفی صاحب نیز مقاله مبسوطی در باره سابقه شعری و شخصیت عالی اسیر صاحب نوشت. این سلسله در پورتال «افغانستان آزاد - آزاد افغانستان» تا حدی ادامه پیدا کرد که پورتال «افغان جرمن آنلاين» ابتکار عمل را در دست گرفت و جناب ولی احمد نوری مقاله مفصلی در باره شخصیت و اشعار اسیر صاحب انشاد و چند قطعه شعر شان را نیز به حیث مصداق کلام تحریر فرمودند و دوستان دیگر نیز منجمله عباسی صاحب به تاریخ ۲۰۱۳/۰۱/۱۵ نوشتند:

د پانو شمیره: له ۱ تر ۳

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنې دلیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولئ

« چون پیشنهاد و انتخاب محترم استاد نسیم اسیر بحیث ملک الشعراء در بیرون وطن توسط دانشمند گرامی جناب نوری صاحب در پورتال وزین افغان جرمن آنلاین صورت گرفته، تقاضا می رود که هموطنان عزیز نظریات و نوشته های خود را روی همین پیشنهاد خاص به افغان جرمن آنلاین بفرستند و در تنوین آرا این پورتال را کمک نمایند، و ضرورت به سیر و سیاحت در کوچه ها و پس کوچه ها نباشد. . »

بناءً من نیز چون از هواداران اسیر صاحب می باشم به پورتال «افغان جرمن آنلاین» مراجعه نمودم و در ستون نظر سنجی تمام نظریات ارائه شده را از نظر گذشتاندم.

متأسفانه جواب سؤالات خود را یعنی چهار سؤالی را که که در فوق ذکر نموده ام و واقعاً درین باره مهم و اساسی می باشند کمتر یافتیم و آنچه خواندم و فهمیدم این است که به اصل ماهیت موضوع که چگونگی انتخاب است توجه نشده و صرف به یگانه شاعر کاندید شده که اسیر صاحب است، توجه شده و حتی بعضی ها از موضوع هم دور رفته اند. مثلاً جناب داکتر صاحب هاشمیان بعد از اینکه در باره فهم و دانش خود در عروض و قافیه و ابشار شعر نوشته اند، در ارتباط به نظر امان الله عمر برای هر پنجاه هزار از نفوس ما، شش شاعر در امریکا، و پنج شاعر در اروپا قبول کرده و نظر آقای عمر را در انتخاب ملک الشعراء توسط شاعران رد نموده و فرموده اند که «ناشاعران» اند که بیشتر از شاعران حظ می برند و در بسا موارد اشعار جنبه اجتماعی و اصلاحی می داشته باشد. و در ادبیات دو طرز شعر شناخته شده، یکی شعر برای شعر و شاعر و دیگر شعر برای اجتماع و مردم. لهذا به نظر من مردم در قسمت انتخاب ملک الشعراء بیشتر ذیحق می باشند و اختیار دارند در هر کدام پورتال ابراز نظر بدارند.

« بر خلاف نظر آقای عباسی »

در مورد اینکه جناب داکتر صاحب هاشمیان می فرمایند: « این ناشاعران اند که بیشتر از شاعران حظ می برند» به عرض می رسانم که این گفته شان به این می ماند که کسی بگوید: « این بیگانگان اند که اطفال را نسبت به مادران شان بیشتر دوست دارند.» شاعر خلاق است و شعر خلق می کند و نسبت به هر کس دیگر شعر خود و شعر دیگران را دوست دارد، زیرا او در مفهوم و معانی و تشبیهات و استعارات شعر بیشتر واقف است و شعر را نسبت به همه کس دیگر بیشتر و خوبتر درک می کند و می فهمد. و همچنان جناب شان می فرمایند:

«در ادبیات دو طرز شعر شناخته شده یکی برای شعر و شاعر و دیگری برای اجتماع و مردم.» باور کنید که من دیوان شعرای بزرگ مانند «خواجه حافظ»، «مولوی جلال الدین بلخی»، «حضرت بیدل» و دیگران را بار ها ورق زدم و یک بیتی و یا غزلی ندیدم که برای شعر و شاعر بوده باشد بلکه همه گفته ها و همه اشعار شان برای مردم است. زیرا شاعران پیش کسوتان و مشعل داران جامعه اند و نزد جامعه مسؤولیت و رسالت دارند. و اینکه شما شعر را به دو طرز برای شعراء و مردم توصیف کرده اید، به نظر بنده بکلی یک چیز نو است. زیرا در گذشته ها شعر را به دو نوع اساسی تعریف کرده اند: که یکی بزمی و یا تغزلی است و دیگری رزمی و یا حماسی. که بعداً اشعار انقلابی و مقاومت به آن افزوده شده. در مورد تعداد شاعران در امریکا شش و در اروپا پنج نیز راه تقریب پیموده اید. در همین آلمان ۴۰ الی ۵۰ شاعر موجود است که اشعار شان متواتر در پورتال ها و مجموعه های شعری شان به نشر می رسد، و در آخر نظر داده اید که مردم در قسمت انتخاب ملک الشعراء بیشتر ذیحق می باشند.

به حضور تان عرض می کنم که این یک انتخاب صنفی و مسلکی است. انتخاب رئیس جمهور نیست و به ریفرنندوم و پرسش همگانی نیاز ندارد. درست است که همه مردم از خرد تا بزرگ، از جوان تا پیر همه از شعر حظ می برند و این حظ بردن شان دلیل شده نمی تواند که در انتخاب ملک الشعراء شرکت نمایند. فرض کنیم صنف مسلکی داکتران بخواهند برای خود یک رئیس انتخاب نمایند، البته از تداوی این داکتران همه مردم استفاده کرده است، اما در انتخاب رئیس و یا بزرگ صنف داکتران همه مردم سهیم نمی شوند و تنها خود داکتران اند که رئیس و یا بزرگ مسلک خود را انتخاب می نمایند.

همچنان در تعیین رئیس دیگر اصناف از هر قبیل که باشد خود اعضای همان مسلک و صنف سهم می گیرند نه تمام مردم زیرا مردم مانند خود اعضای آن مسلک آگاهی ندارند و بناءً صلاحیت نیز ندارند. شاعران پیشرو جوامع بوده و با اشعار جاودانی که خلق می کنند حافظ افتخارات حال و حافظ افتخارات تاریخی مردم هستند. امروز با عدم توجه مردم و با عدم تشویق و جانبداری از شعراء سوبه شعر حتی مقام شاعران رفته رفته تنزل کرده است. اگر فرهنگ مطالعه در شعر و ادب عام شود و شعراء تشویق و ترغیب گردند و گردهمایی های شعری بوجود بیاید و چون قرن انترنت است دارندگان وبسایت های انترنتی مشاعره هایی بین شاعران راه بیندازند، و جوانان و پیران

ادب دوست از مجموعه های چاپ شده شاعران خریداری کنند، شاعران تشویق می شوند. در حالی که چنین نیست. و معلومات صحیح در دست است که کتب چاپ شده شاعران که با هزار مشکلات به مصرف خود از خوراک و پوشاک خود کم کرده کتابی به چاپ رسانیده اند و غرض فروش و اشاعه بدکانی گذاشته اند چندی بعد با ایزاد یک مقدار گرد و خاک بدون اینکه یک جلد آن بفروش رسیده باشد پس گرفته اند.

جناب اسیر صاحب اولین مجموعه اشعار خود را به عنوان «فریاد اسیر» در حدود ۴۵۰ صفحه به مصرف خود به تعداد پنج صد جلد به طبع رسانید، گمان نمی کنم که تعداد بیست جلد آن به فروش رسیده باشد. ایا شماهایی که با اطمینان و قبول خاطر به جناب اسیر صاحب به صفت ملک الشعراء تان رأی داده اید یک جلد از «فریاد اسیر» را از کدام مرجعی خریداری کرده و نزد خود دارید؟

"زرلشت جان آزاده" به تاریخ ۴ جنوری می نویسد که باید درین چهار دهه آخر خون و آتش به عوض اشعار عشقی شاعران در باره جنگ های خانمانسوز که وطن ما را ویران کرده است، می نوشتند. «زرلشت جان اشعار مقاومت شعراء را که تا هنوز ادامه دارد نخوانده اند، ورنه چنین چیزی نمی نوشتند. آقای امان الله عمر از امریکا به تاریخ ۴ جنوری می نویسد: شاعران وطن این صلاحیت را دارند که همچو انتخاب را نمایند. و آنانیکه رأی داده اند اکثر شاعر نبوده اند روی عاطفه نظر داده اند.

خلاصه نظرات هموطنان عزیز را تا جایی که برایم ممکن بود، از نظر خوانندگان گرامی گذشتاندم اما باز هم چند سؤالی که بنده در بالا طرح کردم و آقای نعیم بارز به تاریخ ۱۱ جنوری از پاریس نوشته اند که تقریباً همه یک سان است لاجواب مانده.

اول: من در پیشنهاد ضرورت انتخاب ملک الشعراء را نیافتم!
آنچه طور خلاصه و نتیجه از تمام نظرات بر می آید این است که عاملین محترم این پروسه اولاً در باره لزوم انتخاب ملک الشعراء برون مرزی دلائل و توضیح قانع کننده ارائه کنند، تا قناعت همه حاصل گردد.
ثانیاً پروسیجر و کاربرد عملی این انتخاب را که باید از یک مرجع معین صورت بگیرد به اطلاع همگان برسانند، تا سبب سرگردانی به این پورتال یا آن پورتال نگردد.

ثالثاً این انتخاب باید حتماً توسط تعدادی از شعراء صورت بگیرد اما بچه تعداد و در کجا؟

جناب داکتر «سال سعیدی» از انگلستان به تاریخ ۱۵ جنوری می نویسند: از قواعد و طرح مشخصات و پروسیجر انتخاب ملک الشعراء تسوید شده و کمیته ۷۱ نفری انتخاب ملک الشعراء روی دست گرفته شود و کسی باید این کار را آغاز کند. ما اعتراض و نقض را می گوئیم اما معمولاً خود کار آغاز نمی کنیم.
از تحریری جناب شان چنین معلوم می شود که پروسیجر تسوید شده درین باره وجود دارد و کمیته ۷۱ نفری نیز برای تعیین ملک الشعراء وجود باید داشته باشد. که این کمیته ۷۱ نفری به اساس کدام سند و مدرک از بین کدام اشخاص و بچه طریق انتخاب می شود؟ اگر توضیح مکمل تری می دادند که متأسفانه نداده اند که موضوع حل میشد. با آنهم امیدواریم با توجه و زحمات حضراتی که به انجام این پروسه دلچسپی دارند و همکاری دیگر شایقین مشکلات سر راه حل و ملک الشعراء مطلوب و دلخواه همه به روی کار آید. والسلام